

ERDÉSZETI UJSÁG

szak és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére

Előfizetési díjak:

Egy évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona

Pénzküldemények

Szászsebesi Ipar és Gazdasági Hitelszövetkezet
címére küldendő, Szászsebesen

Megjelenik minden csütörtökön

Felelősszerkesztő és kiadótulajdonos

PODHRADSKY EMIL

Hirdetési díjak:

Egyhasábos garmond sor vagy annak a helye
20 fillér. Ajánlközásoknál, eladás vagy vételnél
minden szó után előre beküldendő 4 fillér
Nagyobb s többszöri közlésű hirdeteményeknél
mérésékelt díjak egyezség szerint

XIII évfolyam

Szászsebes, 1909 február 11

6 szám

RÉGI PÉNZEK

aranyból és ezüstből megvétetnek

o o o jó árban o o o

SCHMIDEG ALFRÉD

Budapest, I. Maros-utca 7. szám.

Eddig 25 arany-,
ezüstérem s disz-
oklevéllel lett ki-
tüntetve o o

FARAGÓ BÉLA

Eddig 25 arany-,
ezüstérem s disz-
oklevéllel lett ki-
tüntetve o o

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ

o o o

ZALAEGRSZEG

Ajánl legjobb minőségű tű- és lomblevelű famagvakat, szlapon tölgy-
makkot, gyümölcs- és fűmagvakat, az összes erdősítéshez szükséges
tölgy, lucfenyő és minden egyéb lomb- és fűlevelű facsemetéket. Élő-
sövénynek: Ákác, Gleditschia Maclura Aurentiaca, amely áthatlan sö-
vényeket képez. Továbbá gyümölcsvadoncok, gyümölcsfák és rózsák.
Vadettetésre és gazdasági célokra igen alkalmas csicsóka. Legmagasabb
áron vásárol fenyőtobozokat, tölgy-makkot és lombfamagvakat. o o

**Magyar magpergetőgyár. Erdészeti magnagykereskedés. Erdei
csemetekertek. Diszfenyőkertészet. Fajburgonya termelés. ≡**

Mintázott ajánlatokat kér. ≡ Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egyenruhákat és egyenruházati cikkeket,
polgári ruhákat, fehérneműeket, fegyve-
o o reket és töltényeket o o

a legjutányosabb árak mellett
és legjobb minőségben készít

BLUM SÁNDOR

udvari szállítója Őfelsége perzsa
császárnak, I. Péter szerb király-
nak és Wladimirovits orosz csá-
szári nagyhercegnek o o

BUDAPEST, VÁCI-UTCA 15.

Erdőtisztéknek és erdőaltisztéknek
előnyös részletfizetési kedvezmény

Nagyobb megrendelés esetén kívánatra mér-
tékvéltétel végett a cég egy szabását saját
o o költségén bárhova elküldi

A vidéki megrendelésekre kiváló
gond lesz fordítva. — Legkisebb
rendelést is szívesen fogadunk.

Meg nem felelő áru a cég költségén vissza-
o o o küldendő. o o o
Mintázott árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Előnyös vadértékesítés!

Szarvas, dāmivad, vadsertés, őz, nyul,
fogoly s egyéb lőtt vad értékesítését
minden mennyiségben elvállalom a
legmagasabb árak mellett o o

Azonnali készpénz elszámolás

o o Ajánlatokat kér: o o

=== Fodor Károly ===

o o bizományos o o

Budapest, központi vásárcsarnok

ÁGYARKON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNÉV ŐRÜZLETE.

Alapítotott
1847.

Flapitotott

Bräusweller János

kir. királyi udvari
Cs. és kir. k. udvari
m. és kir. k. udvari
ing. és kir. k. udvari
t. és kir. k. udvari
s. és kir. k. udvari

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL

RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszköztöltetnek.

Élő vad!

Élő foglyokat, fácánokat, nyulakat, őzeket,
szarvasokat, vad házinyulakat, uhukat, minden
másfajta állatokat magas áron vásárol

O. Frank Utódai Kreuzig és Högl

állatkiviteli és nagykereskedési háza, Wien
(Bécs) V-2. Einsiedlergasse 13. Telephon 598.
Szállít minden nem élő vadakat és más élő
állatokat első rendű minőségben.

A nyulak tömeges befogásához saját hálóit,
foglyok és fácánok szállításához saját ketre-
ceit bérmentve küldi és adja rendelkezésre.

Képes vételi árjegyzék ingyen
és bérmentve. o o o

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési díjak:

Egy évre	8 korona
Fél évre	4 korona
Negyed évre	2 korona

Pénzküldemények

Szászsebesi Ipar és Gazdasági Hitelszövetkezet
címére küldendő, Szászsebesen

Megjelenik minden csütörtökön

Felelősszerkesztő és kiadótulajdonos

PODHRADSZKY EMIL

Hirdetési díjak:

Egyhasábos garmond sor vagy annak a helye
20 fillér. Ajánlközásoknál, eladás vagy vételnél
minden szó után előre beküldendő 4 fillér
Nagyobb s többszöri közlésű hirdetményeknél
mérsékelt díjak egyezség szerint

XIII évfolyam

Szászsebes, 1909 február 11

6 szám.

Kik altisztek?

A minapában egész véletlenül egy magyar államvasuti altiszttel volt találkozásom s ekkor különös tapasztalásra jutottam, amelyet nemcsak érdekesnek, de szükségesnek is látom lapunkban közölni.

Az illető vasuti altiszttel való társalgás közben szóba került az erdészeti szak is, ő pedig tudva azt, hogy csekélységem is ennél a szaknál van alkalmazva, erre terelte a beszélgetést. Elmondta többek közt, hogy neki magának is fiatal korában nagy hajlandósága volt erre a pályára lépni, mert nem csak hogy mindig imádója volt a szabad természetnek s kivált az erdőnek, de mint híres vadász fia, a vadászat irányában is melegen érdeklődött. Sajnos — mint mondta — az, hogy magát erdészeti tisztté kiképezze, mint szegényebb sorsu szülők gyermekének nem állt módjában, az erdőőri állástól pedig visszariasztotta az, hogy alkalma volt látni nem csak azt, hogy az általa ismert számos erdőőr s ezek között kivált a községében állomásozó járási nagy inségben tengette életét s bár kitűnően képzett, derék fiatal férfi volt, éveken át hiába pályázott jobbra is, balra is, nem tudott jobb állásra szert tenni.

Ez azonban még csak hagyján lett volna — fűzte tovább mondókáját a vasutas —, hanem a felett már csakugyan megbotránkozott, hogy az illető erdőőr semmiféle megbecsülésben nem részesült. Előljárója akár szolgálat közben, akár

magánérinkezésben csak per «hallja maga» szólította, a falusi intelligensebb elem nem fogadta be körébe, mert erre alacsony rangja miatt nem találta alkalmasnak, a köznép pedig legnagyobb részben éppenséggel gyűlölte, mert ő volt megakadályozója a régi időkben az erdőkben megszokott szabad gazdálkodásnak és garázdálkodásoknak.

Egyébként — megjegyezte befejezésül — az erdőőrök nem is altisztek, hanem körülbelül csak olyan szolgai a helyzetük, mint a vasutaknál a lámpagyújtogatóé vagy valamely más szolgálé és munkásé, mert ha altisztek lennének, akkor őket is éppen úgy, mint a vasuti altiszteket fellebbvalóik megszólításaiknál megtisztelnék az «ur» jelzővel; náluk ugyanis ezt egyenesen miniszteri meghagyásból teszik s ehez már annyira hozzá is szoktak, hogy eszükbe sem jut másképp megszólítani alárendelt altisztjeiket. No meg — ugymond — ott van még az erdőőrök egyenruhája, amely kivált kopottas voltában igazán nem alkalmas arra, hogy azt egy altiszt viselje. Megvallom az igazat, hogy a vasuti altisztnék ezek az előadásai felette nagy zavarba ejtettek, mert nehéz volt őt véleménye helytelen és fonák voltáról meggyőznöm.

Elébe tártam, hogy a legutóbbi erdőőri létszám rendezésénél maga a földművelésügyi m. kir. minisztérium az erdőőröket altiszteknek, és pedig a főerdőőröket, famestereket stb. I. osztályuaknak, az erdőőröket pedig II. osztályuaknak

minősítette s ujabban már a pályázati kirdetményekben is «erdészeti altiszti» és nem erdőőri vagy főerdőőri állások vannak versenyre kiírva. Nyilvánvaló tehát ebből, hogy az erdőőrök, legyenek azok bármely fizetési fokozatokba beosztva, nem a szolgai, hanem az altiszti létszámba tartoznak.

A vasutas nem akarta szavahihetőségemet kétségbe vonni s elhitte állításomat, csak az nem ment sehogysem a fejébe, hogy miképp lehetnek altisztek olyan szolgai alárendeltségben, amilyenben vannak s miért nincsen az erdészeti altiszteknek is rangjukhoz mért tisztességes egyenruhájuk, hanem a legnagyobb részük durva darócba öltözködik.

Hát bizony ez úgy van és egy csöppet sem csodálkozom a vasutas tamaskodása fölött, holott még az erdészeti altisztek közt is fölös akadnak olyanok, akik még ma sem ismerik altiszti mivoltukat és nem sokat törődnek azzal, ha őket más embertársuk altisztekül elismerni nem hajlandó. Bizonyosság erre, hogy csak a napokban kaptam egy postautalványt, amelynek küldője (kincstári főerdőőr) tudakozódik, hogy miért van a lapja címszalagján I. oszt. erdőaltisztnak írva, holott ő semmiféle kérvényt be nem nyújtott. Ennek a hívünknek tehát arról, hogy ő I. oszt. erdőaltiszt, eddig fogalma sem volt, mert őt erre nézve senki fel nem világosította. Ez nyilván nem egyedül álló eset, hanem csak egy a sok közül és számosan akadnak olyanok, akik még ma sem

tudják, hogy hogy őket az erdészeti altiszti cím jogosan megilleti.

Ez a szomorú tapasztalás indított arra, hogy legalább azoknak az erdészeti altiszteknek, akik lapomnak hivei és előfizetői, a velük való érintkezésben s így a lapjuk megcímzésénél is megadjam az őket jogosan megillető címet s ezért ne csodálkozzanak a volt főerdőőrök és erdőőrök vagy erdővédek, ha a régi cím helyett lapjuk címszalagján egy idő óta az «erdőaltiszt» vagy pedig az «I. osztályu erdőaltiszt» címezést olvassák.

A mi feladatunkat képezi, hogy a meglévő jogoknak érvényt szerezzünk, azokat pedig, amelyeket méltán igényelhetünk, de még mindig nélkülözünk, kivívni törekedjünk.

A legnagyobb hibája pedig az erdészeti altiszteknek éppen az, hogy a kézzelfoghatólag megadott jogaikat sem igyekeznek akár szolgálati, akár magánéletükben érvényesíteni, hanem nyugodtan nézik a dolgoknak bármilyen mederben való folyását.

Az altiszti cím úgy az erdőőröket, mint a főerdőőröket jogosan megilleti, ezt tőlük elvitatni senkinek sem szabad s éppen ezért nekik maguknak kell ezt a jogukat lépten-nyomon érvényre juttatni. Ha hivatalos jelentést, nyugtát vagy bármily más okiratot irnak alá, ne írják többé az «erdőőr» vagy «főerdőőr» régi, hanem az új «erdőaltiszt» címet, egymással való levelezésnél leveleiket így címezzék s másokkal is így címezzék.

AZ „ERDESZETI UJSÁG“ TÁRCÁJA

A pusztában.

Tovább már képtelenek voltak eltűrni azt a sok szenvedést és nélkülözést, amiben félesztendeig nap-nap után részük volt, s egy szép reggel bucsút mondtak a katona-életnek, s megszöktek a légióból. Mire a szökést észrevették, ők már messze bent jártak az afrikai sivatag homoktengerében.

Öten voltak. Az ezrednél is szoros barátság fűzte őket egymáshoz. Mindig testvériesen osztozkodtak meg egymás baján, s ha arról egyáltalában szó lehetett volna, bizonyára együtt is örültek volna, — ha lett volna minek.

Már harmadnapja barangoltak a homokban, pokoli hőségben, de egyelőre nem éreztek fáradtságot, pedig ez idő alatt egy falatot sem ettek, s csak az itt-ott talált növények keserű nedvével csillapították gyötrő szomjúságukat. De hiába! Még a szabadság

reménye sem tudta tovább fentartani bennük a lelket, s már-már roskadozni kezdtek az éhségtől, amikor egyszerre csak elhomályosult előttük az ég, s egy fekete felleg közeledett feléjük a szélvész száguldó gyorsaságával.

Béchel, a kis elszánt csapat vezetője és lelke, egyszerre magához tért és kipirult arccal kiáltott fel:

— Talpra fiuk! Vigyázzatok!

Azok rögtön tisztában voltak a helyzettel. Ki a sapkáját, ki a levetett zubbonyát tartotta a közelgő felhő elé. Ez tudniillik nem volt más, mint egy óriási sáskacapat, amely most a szegény, elcsigázott fiuknak égi mannaként hullott az ölükbe. Össze is fogdostak belőlük annyit, amennyit csak tudtak s aztán a homokban vadon burjánzó petrezselyemmel összekeverve, vig lakomát csaptak belőle.

— Így van ez, gyerekek, — szólott Béchel. — Mindent meg kell próbálni az életben. Szeretném tudni, miért ne lehessünk egyszer mi is sáskaevők? A történelem számtalan példát említ fel s ti is tudjátok,

tessék. Ilyen módon a világ lassan hozzászokik az ujításhoz és nem jut többé senkinek eszébe kételkedni az ő altiszti mivoltukban. Isten segédelmével talán sikerülni fog megkapni a mostanál külömb, tisztességesebb egyenruhát is.

Igy haladva lasan bár, de valamikor mégis biztosan sikerülni fog kivívni az összes jogos és méltányos követeléseket, de bizony ehhez a kitartó küzdelem okvetlenül szükséges.

y. l.

Balesetek a vadászon.

Irta: Spectator. — A «V. és Á.» után.

E cím alatt Porzsolt Kálmán figyelemre méltó «Esti levelet» irt a Pesti Hirlap 1908. évi december hó 19-iki számába.

Abból indulva ki, hogy különösen a vadász-szezon idején napról-napra irnak a lapok vadász-szerencsétlenségről, — «pedig minden ezer vadászbaleset közül csak egy kerül átlag az újságokba» — a tőle megszokott éleslátással és az ő ismert szervezőképsségével törvényhozási és társadalmi akció megindítását sürgeti,

És ebben teljesen igaza van. A felvetett eszme sürgősen kell, hogy testet öltjön a humanizmus és testi épségünk érdekében.

Porzsolt Kálmán szerint különösen az őszi társasvadászatok vészhozók nemcsak a vadászatban szereplőkre: hajtókra, vadászokra egyaránt, hanem a társasvadászat helyszínének közelében járó-kelőkre nézve is. És pedig azért, mert némely

vadász gondatlansága társasvadászatokon fokozódik s így — több emberről lévén szó — nagyobb veszedelemmel járhat.

Nagyon helyesen mutat Porzsolt Kálmán arra a vizsás helyzetre, hogy míg a vadászati tilalom ellen vétőt azzal büntetik, hogy hosszabb-rövidebb időre megvonják tőle a vadászati jogot, addig a vadászat alkalmával embertársai életében kárt tevő vadász bátorságosan élvezheti továbbra is a vadászat gyönyöreit: jegyét nem veszik el.

Az összes balesetek oka — gondatlanság. Ezek ellen mindössze annyit kell a vadásznak tennie, hogy betartja Magyarország fővadász-mesterének, Bársony Istvánnak 14 pontból álló vadászati tizparancsolatát, melyet alább közlünk:

«1. Mindenki úgy hordja a puskáját a vadászat megkezdése előtt vagy bevégezése után, hogy annak a csöve folyvást lefelé irányuljon, még pedig a könnyebb ellenőrzés céljából előre is egyszersmind.

2. A puskának csöve soha ember felé fordítva ne legyen.

3. A vadászat valóságos megkezdése előtt a puskáját megtöltenie senkinek sem szabad.

4. Vadászat után (tehát minden egyes hajtás végén, legyen az kör- vagy vonalhajtás avagy erdei hajtás) a töltényt a puskából rögtön ki kell venni.

5. Ugy a töltés pillanatában, mint amikor a patront a puskából kivesszük, vadásztársainktól, s a hajtóktól el kell fordulnunk.

hogy Aristophanes, meg Theophilaktes mind a tiz ujjukat végignyalták volna ilyen lakoma után. Sőt amit legelőször kellett volna emlitenem, Keresztelő Szent János is sáskával táplálkozott a pusztában . . .

Annyit beszélt a társainak, amíg azok tényleg elhitték, s talán esküt is tettek volna rá, hogy soha pompásabb csemegét még életükben nem ettek.

— Hallod, Chaufton, — tréfált tovább Béchel — te olyan gyötrelmes képet vágysz, mintha most is az őrmestert látnád magad előtt . . . Hahaha! Szegény fiu ugyan kereshet bennünket, s ütheti bottal a nyomunkat . . . Hát te Weiller mit csinálsz? . . . Ugyan kérlek, légy szives, egyél egy kicsit tisztességesebben s ne rontsd el az étvágyunkat. Te meg, Brooke, ne hajigáld el a csontokat, hanem add oda az ezredes ur kutyájának.

A dezentorok jót kacagtak Béchel badarságain s amikor a lukullusi lakomát befejezték, a maradványt gondosan felszedték és zsebre rakták a jövő eshetőségeire való tekintettel. Azután egyfonnyadt pálma tö-

vében lefeküdtek s egy perc alatt mindnyájan elaludtak. Teljesen ki voltak merülve, testben, lélekben megtörve, s egy kis alvás üdítőleg hatott rájuk.

Csak Béchel maradt ébren. Egy pillanatra magába szállt és összetett kezekkel nézte alvó társait.

— Szegény ördögök! Most már igazán sajnálom, hogy rábeszéltelek benneteket a szökésre. Így még nagyobb szenvedések útjára vezettelek benneteket.

Az alvók azonban vakon bíztak Béchelben is, de még jobban ügyük sikerében. Csak Marokkót érik el szerencsésen, ott majd aztán boldogulni fognak s meg lesznek váltva a gyötrelmekről. Ez volt minden vágyuk, minden kívánságuk. Ez azonban egyelőre bajos volt. Béchel egyszer csak azon vette magát észre, hogy nem tudta, merre járnak. A végtelen sivatagban eltévedtek és sehogy sem tudták magukat tájékozni. Ez volt az oka annak, hogy már napok óta céltalanul barangoltak ide-oda.

Amíg a négy szökevény aludt, Béchel a távol láthatáron ijedve figyelt egy kicsi pontot. Tudta nagyon

6. A vadászat rendezője, aki természetesen lehetőleg tapasztalt, igazi vadász legyen és akinek a vadászat során mindenki víta nélkül tartozik engedelmeskedni, a hajtások végén tartson fegyvervizsgálatot annak megállapítása végett, hogy a puszkák csakugyan nincsenek-e megtöltve.

7. Vadászat közben (amikor t. i. már szabad vadra lőni) a szomszéd vadászon vagy hajtón ne vezessük át a puska csövét.

8. Mozgó vadászat közben (kör és vonal) uem szabad sietni, sem hátramaradni.

9. Erdei hajtásban helyet változtatni, a kijelölt helyről máshová menni, errébb vagy arrébb huzódni, beljebb vagy kiljebb huzódni mindaddig nem szabad, amíg a hajtásnak vége nincs.

10. A hajtásba belőni egyáltalán nem és söréttel is csak addig szabad, amíg bizonyosan tudjuk, hogy a hajtók jóval meszebb vannak, semhogy kárt okozhatnánk bennük.

11. Ember felé lőni még akkor sem szabad, ha annyira van tőlünk, hogy a sörétszemek kárt nem tehetnek benne.

12. Kezünket, tenyerünket vagy a karunkat a puska csövének szájáig tenni sohasem szabad.

13. Különösen ügyeljünk, hogy a puska csövébe föld vagy hó, avagy bármi más elzáró anyag ne kerüljön, mert az eltömött, sőt a részben eltömött puska is szétrobban, hogyha elsül ilyenkor.

14. A vadászat befejezése után a puskában levő töltényt mindig sürgősen vegyük ki és a

puskát tegyük tokba, még pedig lehetőleg szét-szedett állapotban.»

A lovagias fegyverhordás ezen szabályainak betartása morális kötelességét kell hogy képezze minden vadásznak. A vadászegyletek tagjainak kötelességévé kell tenni ezek szigorú betartását.

Ez volna a megindítandó társadalmi akció.

Törvényhozási úton pedig a földművelésügyi, belügy- és igazságügyminisztereknek egyetértőleg kell szigorúan büntetni a gondatlanságot, a vadászati jog rövidebb-hosszabb időre terjedő fel-függesztésével, esetleg megvonásával.

Igy lesz a vadászat valóban nemes passzió!

Magyarország morális, vérbeli vadászaik nevében köszönetet mondunk Porzolt Kálmánnak, hogy a napisajtó hasábjain felemelte szavát az eszme érdekében s hogy ezáltal megindított egy — reméljük rövidesen testet öltő — humánus mozgalmat.

Tömörüljünk egy zászló alá, érdekeink megvédésében csak úgy tehetünk kellő lépéseket!

KÜLÖNFÉLÉK

A meghülés. A meghülés okára vonatkozó nézetek az utóbbi időben lényegesen megváltoztak. Azelőtt a betegség okának kizárólag a hőváltozást tartották. Azt gondolták, hogy ha valaki influenzát, vagy tüdőgyulladást kapott, akkor vagy teste átnedvesedett, hideg köre ült, esetleg léghezvétel érte, avagy felhevült állapotban hideg folyadékot ivott. Ez az állítás azonban megdőlt, mert a legegyszerűbb náthához is bacillus szükséges. Most Ruhemann dr., berlini tanár, aki a

jól, hogy mi lesz abból. A kis fekete pont percről-nőről és rohamosan közeledett. Tíz perc alatt már elfőlte a napot. Vihar közeledett.

Akkor Béchel felkeltette társait. Ezek álmosan, szemeiket dörzsölve támolyogtak egy ideig, majd aggodva nézték a sötét eget.

— No fiuk, — buzditotta őket Béchel — csak nem fogtok megijedni? Miféle katonák vagytok? Bátorság és kitartás! Csak egy-két nap még s azután elértük célunkat. Föl tehát, és előre!

Neki indultak tehát újra a sivatagnak és járták a homokot ismét két napig. Bőrük felpattogzott az égető napsugaraktól s már azt hitték, hogy vérkeringésük is rég megállt, elernyedtek ereikben.

— Éhes vagyok! — kiáltott fel most egyszerre Weiller s lerogyott a földre.

A kis csapat megállt.

Weiller ott fetrengett a homokban. Szemei vadul forogtak s kinjában egy kavicsot ásott ki s azt harapdálta. Majd hirtelen görcsös rohamok lepték meg s

teste egy pillanat alatt összegörnyedt, majd újra kinyult s rángatózni kezdett, hogy még nézni is iszonyat volt. Fogait csikorgatta s kiszáradt ajkai közül piszkos, véres hab tájtékozott.

A többiek megrémülve, de tehetetlenül nézték társuk küzdelmét a halállal. Melléje térdeltek, simogatták, szólították s szomorúan mondogatták egymásnak:

— Meghal szegény! El kell pusztulnia.

A haldokló most egy percre felült. Szemhéjai alá a vér már aláfutott s révetegen tekintett maga elé. S akkor hirtelen egyet csuklott s hátravetette magát — meghalt.

Ekkor pedig az a négy, holtéhes társa a sakálók százaik rémes üvöltésével rohant rá és szétépték, irgalmatlanul szétmarcangolták, s aztán ették, falták meleg husát és habzsolták a vérét . . .

Borzasztó, vérfagyasztó jelenet volt az, de a szegény emberek már nem tudtak hova lenni éhségükben. Vadállat lett belőlük egy pillanat alatt.

Béchel szinte eliszonyodott s összetett

meghűtés problémájával már éveken keresztül foglalkozik, könyvet adott ki, amelyben a meghűlés lényegét mutatja ki eléggé megbízhatóan. Ruhemann azon a véleményen van, hogy a meghűléshez okvetlenül baktériumok szükségesek, ámbár a meghűlés egy szimpotómája hirtelen hőváltozás eredménye is lehet, mint pl. a tüsszen és a náthánál. Az első erős meghűlés lefolyása után a baktériumok egy része visszamarad. Ezért hosszabb, vagy rövidebb idő múlva hirtelen hőelvonás után ugyanott keletkezik a meghűlés, ahol az első meghűlés volt. Ezen elmélet alapján magyarázható meg az, hogy az újszülött gyermekekre a hirtelen lehűlés hatása egészen más, mint a felnőtt emberre. Azokat az újszülött gyermekeket ugyanis, akik nem lélegzenek, majd hideg, majd meleg vízben fürdetik, hogy ezzel az idegizgatással a lélegzést megindítsák. Ha egy felnőtt embert ennek a procedurának alávetnénk, úgy mindenestre erősen meghűlné, de az újszülött gyermeke ennek egyáltalában nincs hatása. Ezt úgy magyarázhatjuk meg, hogy az újszülött szervezetén nincsenek meg a meghűléshez szükséges baktériumok.

Elítélt állatok. A lincselés házájában, az Egyesült-Államokban, hihetetlen eset történt a minap. Megakartak lincselni egy lovat. A dolog úgy esett, hogy Rankiban, Pittsburg egyik külvárosában, Hovropy mészáros Jim nevű lova agyonrugta a tíz éves Turjanics Ferencet. A gyermek apja bosszút forralt s elhatározta, hogy agyonüti a lovat. S csakugyan, ha a rendőrség még idején tudomást nem vesz az apa szándékáról, az öreg Turjanics szomszédaival megosztomolja Hovropy istállóját s véghez viszi szándékát. A rankini nép dühe elől így csak akképpen tudták megvédelmezni a halálra szánt lovat, hogy a rendőrség istállójába záratták és ott őrizték mindaddig, a míg a nép dühe le nem csillapodott. Az Egyesült-Államokban ez az első eset, hogy emberek meg akartak büntetni egy okatlan állatot. Európában, mint tudjuk, a közép-

korban gyakran megtörtént, hogy az állatot rendes bírói uton vád alá fogtak, szabályszerű tárgyalás után elítélték s ha az ítélet halálos volt, ki is végezték. Párisban például 1266-ban megtörtént, hogy egy disznót, mely egy gyermeket megevett, a törvényszék elé állították és rendes tárgyalás után tüzhálálra ítélték. Ugyancsak Franciaország egyik városában történt 1386-ban, hogy szintén törvényszék elé állítottak egy disznót, mert egy kis gyermek balkezét leharapta. Az ítélet úgy szólt, hogy a disznó bal első lábát a hóhér vágja le, azután a disznót annak rendje és módja szerint akasztja föl. A hóhér a törvényszék ítélete alapján föl is akasztotta az állatot, de mint az egykoru írás mondja, ezt megelőzően, nadrágba és mellénybe bujtatta. Németországban is, különösen az 1456-ik és az 1553-ik években, több disznót, részint kötél általi halálra, részint pedig elevenen való eltemetésre ítélték a bíróságok azért, mert a gyermeket megharapta, sőt meg is ette. 1685-ben Ansbach vidékén történt, hogy egy farkas több nőt és gyermeket tépett szét. A babonás nép azt hitte, hogy a vérengző ordas valójában a város nemrég elhunyt polgármestere, a ki míg élt, kegyetlenül sanyargatott mindenkit, s mikor meghalt, a házának a padlásáról nézte végig a maga temetését. A farkast kelepcebe csalták s bevitték a városba. A vének tanácsa törvényt ült fölötte és elhatározta, hogy kivégezteti. A kivégzés azután furcsa módon történt meg. A farkast ugyanolyan ruhába öltöztették föl, mint a milyenben a volt polgármestert eltemették sőt, fejére ugyanolyan parókát huztak, mint a melyet a polgármester viselt, s állára a polgármester szakállához hasonló szakállt is ragasztottak. Ezek után pedig a város népének örömrivalgása között fölakasztották. 1389-ben ugyancsak Németországban fölakasztottak egy lovat, mert egy embert agyon rugott. 1405-ben és 1499-ben meg egy-egy ökröt végeztek ki. Érdekes, hogy Bécsben a törvényszék egy évi és egy napi börtönre ítélt

kézzel állt meg Weiller csontjai előtt s halkán, reszkető hangon mondta:

— Így van ez, kedves barátaim, az éhség nagyon rossz tanácsadó!

*

Valamivel élénkebben folytatták utjukat. Egyszerre azonban zavaros porfelleg közeledett feléjük s mire magukhoz térhettek volna, rémülve vették észre, hogy husz vadképű Riáta körülfogta őket. Tudták, hogy nincs irgalom a számukra s Afrika legkegyetlenebb néptörzsétől nincs mit várniok. Itt csak a vakmerő támadás és személyes vitézség a menekülés egyedüli módja.

Megkezdődött az őrületes, kétségbeesett harc — az életért. Az indiánok bárdokkal, szekeréccel, lándzsákkal voltak felfegyverkezve, nekik pedig egyedüli védelmi eszközük a késük volt. Egyiket a másik után ütötték le a banditák s hárman már ott feküdtek a porban megkötözve.

Béchel azonban még egyre harcolt, egyre küz-

dött. Az egyik Riátától valahogy sikerült neki elkapnia a dárdáját s azt bele is döfte a fekete vadállat oldalába, aki szó nélkül bukott le a lováról, de ugyanabban a pillanatban Béchel is fejbevágták hátulról, úgy hogy eszméletlenül terült el a földön. Akkor félrelékték, mert azt hitték, hogy meg van halva.

*

Jó ideig aludt s magánkívül is volt, de amikor felébredt s lopva körülnézett, szerette volna, ha többé sohasem nyitja ki a szemét, olyan rettentő kegyetlenséget látott.

Három szerencsétlen társát a Riáták beásták a homokba, úgy hogy csak a fejük látszott ki s azzal mulattak, hogy a homokból kiálló s félig megskalpozott fejekhez valamit gurítottak. Amikor valamelyiket eltalálták, ez rémülten, hörögve ordított fel. A kegyetlen vadak Weiller levágott fejével tekézték s dobálták a homokba ásott szerencsétleneket . . .

Az éj beállt. A Riáták pihenni tértek.

Beicher ekkor előmászott rejtekéből, lopva kivá-

egy kutyát, mert az, egy városi tanácsos lábába harapott. Ugyanitt hóhérkézre adtak egy veszett kutyát, a mely többek között egy barátot is megmart. Stilsz tiroli községben történt az 1519-ik esztendőben, hogy a stilszi polgárok kártérítési pört indítottak az egerek ellen. A bíróság védőt rendelt ki az egerek részére. A tárgyalást a legnagyobb komolysággal megtartották s a vád- és védőbeszéd meghallgatása után a bíróság bűnösnek nyilvánította az egereket. Az ítélet kimondta, hogy az egerek a kihirdetéstől számított két hét alatt kötelesek Stilsz mezőiről és réteiről elpusztulni. Hasonló eset történt a VIII-ik században, amikor szent Firmin Reichenau szigetéről száműzött minden kigyót, varangyos békát és mérges állatot. A pápai levéltár egyik régi írása szerint, a Chur-püspökség alá tartozó papság nagy pört folytatott a cserebogarak ellen. A cserebogarakat háromszor is a bíróság elé idézték, s mikor azok a törvényes idézésekre se jelentek meg, kiskoruaknak nyilvánították őket és számukra védőt rendeltek ki. A védő a tárgyalás folyamán erősen hangoztatta, hogy a cserebogár is csak úgy, mint az ember, az Isten teremtménye, s örök időktől fogva a vidéken lakik. Az embernek tehát nincs joga elűzni. A bíróság mégis kimondta, hogy a távoli pusztákra száműzi a cserebogarakat. 1479-ben Bern város tanácsa is pörbe fogta a cserebogarakat és a többi kártékony férgeket. A bírósági tárgyalást itt is annak rendje és módja szerint megtartották. Szerepelt rajta ügyész és védő is. A tárgyalás a cserebogarakra itt is balul ütött ki. Elmarasztalták őket s hogy a marasztaló ítéletnek erősebb hatása legyen, a lausannei püspök a cserebogarakra és a piócákra kimondta az egyházi átkot. 1474-ben Bazelenben egy kakast eretneknek nyilvánítottak és elégettek, mert tojást tojt és Drezdában 1559-ben a katolikus pap kiátkozta a drezdai verebeket, mert csiripelésükkal zavarták a prédikációt.

lasztotta a legélesebb szabályát, hogy megboszulja halálra kínzott társait. Beosont a Riáták sátorába s a legelső alvónak széthasította a fejét.

Nagyot ordított ez, mire felébredt a többi s nekiestek Béchelnek. Egy csapás a karján találta a vagdalkozó katonát s le volt fegyverezve. Balkezébe kapta a kardját s odafutott még Weiller levágott fejéhez s csak annyi ideje volt, hogy letérdelhetett társai holttestei elé.

— Bocsássatok meg nekem, édes bajtársaim. Jót akartam . . .

Többet nem szólhatott. Az egyik Riáta akkor már felkapta a porból Weiller véres koponyáját s teljes erejével vágta azt Béchel fejéhez, aki szédülten bukott a földre . . .

HASZNOS TUDNIVALÓK

Tőgytej csorgása. Előfordul az állattartó gazdák között olyan, aki telelő-tehenét tulságos bőven takarmányozza. Ezen tultakarmányozás következményeként szokott bekövetkezni ama jelenség, hogy a tőgy egyik-másik csecsbimbajából a fejés után néhány órával tej csepeg. A bajon segíteni lehet a takarmány-adag kisebbitésével, tehát a mértékletes etetés betartásával. Bekövetkezhetik ugyan a tejszorgás más okból kifolyólag is s ez az, midőn a tejszatorna nyílása gyengén záródik. A gyógykezelés ez esetben abból fog állani, hogy a tőgy csorgató csecset befáslízzuk, hogy a záróizmok a kötés következtében előbb-utóbb megerősödjenek.

A csutka táplálóértéke. A csutka van olyan tápláló, mint pl. a moharszéna és e mellett a jószág örömet eszi. Erről meggyőződhetik bárki, ha kísérletet tesz a darált tengericsutka etetésével. Már száraz állapotban is megeszi a korpafinomságra darált csutkát a ló, szintugy a baromfi, sőt a sertés is hamar hozzászokik. Jó minőségű szalmával és sósvízzel együtt fülesztve, és így etetve, az állatok nem csak jó erőben maradnak tőle, de gyarapodnak is. A darálást leghelyesebb tengeri darálóval végezni. Az őrölt csutka, darával vagy korpával keverve egészen jó félalrak.

A tej megkékülése. A ritkábban fellépő tejbetegségek közé tartozik: a tej megkékülése. A fejésnél a tej látszólag normális, de ha tejfel nyérése céljából állni hagyjuk, körülbelül 12 órai állás után indigókék foltokat kap. A foltok eleinte kicsinyek és szórványosan fordulnak elő, később azonban területükben megnövekednek, úgy hogy 24 óra eltelte után az egész tejfel kékszinű lesz. Néha a kék foltok között sárga és vörös foltok is előfordulnak, melyek szintén lassan megnövekszenek s az egész tejfelt megfestik. E jelenséget egy gombafej okozza, melyet kék teigombának nevezünk és mely a tej zsirgolyócskái között foglal helyet. Mivel a gombák a tejkezelő helyiség minden részén megtartják életképességüket, azért ez az említett tejbetegség fölötté ragadós. A tej megkékülése leginkább hiányos takarmányozás és rossz emésztés következménye, miáltal a kazein hiányos összetételű lesz s a gomba spórái könnyen megtámadják. Az orvoslás módja a következő: A tehenek közül próbafejés által

ki-kell választani a kék tejet szolgáltatókat. Ezeket egy ideig diétára fogjuk s azután az előzőtől teljesen eltérő takarmányon kell őket tartani. Az összes tejesevényeket forró luggal alaposan ki kell mosni, a tejkamra padlóját és falait klórmészvízzel dezinficiálni s az egész tejeskamrát újra meszelni. Így a baj további terjedésének elejét lehet venni.

H I R E K

Halálos vadászat. Nagymegyer komárommegyei községben körvadászat alkalmával Horváth József csicsói uradalmi erdőőr meglőtte László Károly tizen-négy éves hajtófiút. A lövés több nemes részt ért és a fiu pár óra múlva belehalt sebeibe.

Farkaskaland. Mint Sepsiszentgyörgyről írják, Kandel János berecki székely ember Ojtozán keresztül a románhatárra akart menni. A polyánai erdő közepén egy farkas-falka tört elő hirtelen. A megrémült ember egy magas fenyőfára menekült, ahonnan teletorokkal segítségért kiáltozott. E reménytelen kinos helyzetben Kandel 16 órát töltött el, amíg végre Domján Teofil berecki tanuló oda nem érkezett szülőinek cselédségével és éjjeli 3 órakor kiszabadította veszedelmes helyzetéből. Domján Teofil valóságos csatát vívott a vérengző bestiákkal: hármat közülük agyonlőtt, a többi-eket a cselédek nagy fakarókkal verték szét. A halál torkából kiszabadított Kandel a kiállott izgalmak miatt nagybetegesen fekszik Berecken.

Gyilkos vadkan. Az aradmegyei Elek község melletti erdőben Pollák János erdőőrt, mielőtt a fegyverét használhatta volna, egy vadkan megrohanta és szétépte. Az erdőőr hulláját az erdőben találták meg darabokban.

Mi van a szalma alatt. Gelb Ignác sátoralja-ujhelyi-lakost a Galicia felé vezető uton a bártfai határrendőrség letartóztatta. A határrendőrök előtt ugyanis gyanus volt, hogy Gelb szalmával magasan megrakott kocsijával nagyon siet. Megállították és kitűnt, hogy a szalmában 16 katonaköteles legény volt elrejtve, akiket Gelb Muazynába (Galicia) akart kicsempészni és onnan Amerikába szállítani. Gelbet letartóztatták és az eperjesi törvényszék fogházába szállították.

A kakasviadalok Spanyolországban.

A kakasviadalok, amelyek most mindinkább kezdenek ismét lábrakapni, nem a modern civilizáció találmánya, mert az már a görögök és rómaiak korában is nagyon kedvenc és szórakoztató mulatsága volt az embereknek. Mikor Themistokles a perzsák ellen vezette hadseregét, megpillantott két veszekedő kakast s így szólt katonáihoz: »Athéniek! Látjátok, ezek itt nem a hazáért, nem a dicsőségért és hírnévért, nem a szabadságért küzdenek s nem is életre-halálra verekszenek hanem csak azért, mert egyik sem akar az ellenség

elől kitérni!« Az athéniek megértették a szavak rejtett értelmét s szét is verték a vad perzsa hordát. Mikor a háború lezajlott, Themistokles meghonosította a kakasviadalokat részint mulatságul, részint pedig ösztönzésül, mely az athénieket azontul mindig a perzsákon aratott diadalra emlékeztette. Plinius, a híres történetíró is megemlékezik a kakasviadalokról, amelyek épp oly híresek voltak a rómaiaknál, akárcsak a gladiátorok mérkőzése.

Az angoloknál is nagy divatban van a kakasviadal, kik azt a normannoktól tanulták el, de még a XI. században II. Henrik alatt a kakasviadalok csak a serdülő fiatalság, főleg pedig az iskolák mulatsága volt, de onnét hamarosan átlépték a nemesi kastélyokba, sőt a királyi palotákba is. Sőt a néha véres kimenetelű kakaspárbajok oly mély gyökeret vertek az angoloknál, hogy még a szigorú Cromwel sem tudta azokat, bármennyire igyekezett is, kiirtani. A belgák a kakasviadalokat V. Károly idejében vették át a spanyoloktól s csakhamar nagyon kedvenc szórakozásukká vált.

Legelterjedtebb azonban Spanyolországban a kakasviadal. Andaluziában épp úgy ismerik, mint Valenciában vagy Murciában, Barceloniában és Madridban. Valóságos kakas-cirkuszok vannak ott, ahol minden ünnep- és vasárnap nagy előadásokat tartanak. Nemcsak az anyaországban voltak ismeretesek ezek a kakasviadalok, hanem átültették azokat a spanyolok egykori gyarmataikba is, úgy, hogy hiába igyekeztek a gyarmatokból a későbbi birtokosok a benszülőttek a mulatságát kiirtani. Spanyolországban a viadalra szánt kakasokat külön tenyésztik és nevelik. A fiatal kakasoknak a taraját és álluk alatt a tokájukat lemetszik s azon véresen odadobják nekik, hogy a kis kakasok falják fel, mert azt tartják, hogy attól harciasabbak lesznek. A kakasoknak ily módon megcsupaszított feje úgy néz ki, mint a kigyóknak a feje, de a praktikus oldala is megvan a dolognak, mert az ellenfél nem tud a másiknak a tarajába kapaszkodni. Később a tollaikat is kitépik vagy lenyírják, a hátsó részüket pedig teljesen megkoppasztják és sokszor megmossák hideg vízben, amittől az ríktő vörös színt nyer. A farktollaikat csak félrövidre hagyják megnőni s a nyakukat is teljesen meztelenre kopasztják, úgy hogy egy ify viador-kakas meglehetősen csunya, sőt undorító kinézésű.

A kakasokat eleinte úgy táplálják, hogy csontjaik erősödjenek, aztán pedig hizlalják őket. Eleségül buzát kapnak, de olyan módon, hogy azt úgy kell nekik előkaparni, hogy ezáltal lábaik és karmaik erősödjenek, majd pedig különféle nyalánkságokat adnak nekik, de azt zsinegre kötik, jó magasra, hogy azáltal megtanuljon a kakas magasra ugrálni és szárnyai fejlődjenek. Csak mikor így ki vannak képezve a viadalra, akkor eresztik őket a harctérre.

A kakasviadalokat Madridban rendszeren délelőtt tartják meg egy erre a célra szolgáló arénában. Ugy 10 óra felé jönnek a kakastulajdonosok és magukkal hozzák a kakaikat. A 300—400 főnyi nézőközönség soraiban ott vannak a versenybírák is, akik mindennek

előtt megvizsgálják az állatokat s ha a viadalra alkalmasnak találják, akkor kettőt egymással szembeállítanak és megkezdődik a harc.

Hihetetlen dühöngéssel rohannak egymásra és a csőrükkel tépik egymás tollát, husát és főleg egymás melle ellen intézik a leghevesebb támadásokat. Alig tudnak már mozogni, szárnyukat véresen huzzák maguk után a porondon s a hus cafatokban lóg le róluk, de még akkor is küzdenek s egymás szemét igyekeznek kikaparni, sőt olyan vérengzők, hogy egymás szívét igyekeznek csőrükkel kivágni. Amikor az egyik elesik, az néha csak ravasz fogás, mert mikor a győztes állat tulajdonosa megjelenik, hogy fogadja a jelenlevők tapsát, hirtelen felugrik a holtnak vélt állat s teljes erejével mártja bele éles csőrét ellenfele mellébe s kitépi azt, hangos kukorékolással jelezvén diadalát. A közönség között ilyenkor van a legnagyobb lármá és tombolás, a tulajdonos előlép s felveszi a jutalomdíját.

Az ilyen kakasviadatok alkalmával a nézők játékszenvedélye is megnyilvánul, mert fogadást kötnek egymás között a viaskodó állatokra. A kakasok ára is meglehetősen magas; némelyikért 2500 koronát is fizetnek. Leghíresebb és legerősebb volt eddig az a kakas amely 31 ellenfelét verte holtra s büszkén sétált köröskörül heverő hulláik között.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Avár István urnak, K.-Doroszló. Bizony igazsága van, hogy a járásiak helyzete sok helyen egészen tűrhetetlen és számosan ott is hagyják azt a szolgálatot, mely kenyeret nem, hanem csak fáradozást, veszedelmeket juttat osztályrészül. Ezen a helyzeten talán lehetne segíteni, ha a járásiak kivétel nélkül valamennyien összefognának s egyesült erővel tgyekeznének kivívni a jobb sorsot. — Sticz László urnak, Veszprém, Nagyon lekötelezne, ha közölné, vajjon kapott-e a benyújtott Emlékirat és kérvény elintézéséről a küldöttségnek annak idején adott frázisos ígéreteken kívül valamely más hivatalos értesítést. — Pántlik Ignác urnak, Zalatna. Fameszteri tanfolyam nfncs, sem olyan tankönyv, amelyből ezt a mesterséget megtanulni lehetne. A gyakorlatban annyi mindent kívánnak a fameszteri álláshoz, hogy az, aki mindazokat tudja, boldog, ha fameszternek tudja, mert mint kész építőmester a magánéletben sokkal jobban boldogul s nem alárendeltje olyanoknak, akik rendszerint az építési szakmában mögötte állanak.

A KIADÓHIVATAL POSTÁJA

Klagurik József urnak, Pusztaszántó. A mult hóban beküldött 2 koronával február végéig van előfizetve. A keresztnévet kiigazítottuk. — Holzbauer Mihály urnak, Sorok. A 6 koronával folyó évi szeptember 30-ig van előfizetve. A küldött segélyért hálás köszönet. — Tóth András urnak, Martonfalva. A beküldött 4 koronával június végéig van előfizetve. — Lengyel József urnak, Tökös. Üdvözljük híveink sorában s kérjük, hogy lapunk pártolására környékbeli kartársait buzdítani sziveskedjék. — Jánosy László urnak, Urikány. Az előző üzenet Önnek is szól. — Pásztk Péter urnak, Dubest. Bár sajnáljuk elhatározását, a kívánságához képest március végével beszüntetjük a lap küldését. — Bodnár Lajos urnak, Kovácsvágás. Mult év június végéig van előfizetve. — Ziegelhoffer Arnold urnak, Körmöcbánya. A 8 K. előfizetést köszönettel vettük.

Nyomatott HIENTZ JÓZSEF könyvnyomdájában, Szászsebesen

Agitáljatok saját lapunk érdekében; hassatok oda, hogy minden kartárs előfizetője legyen!

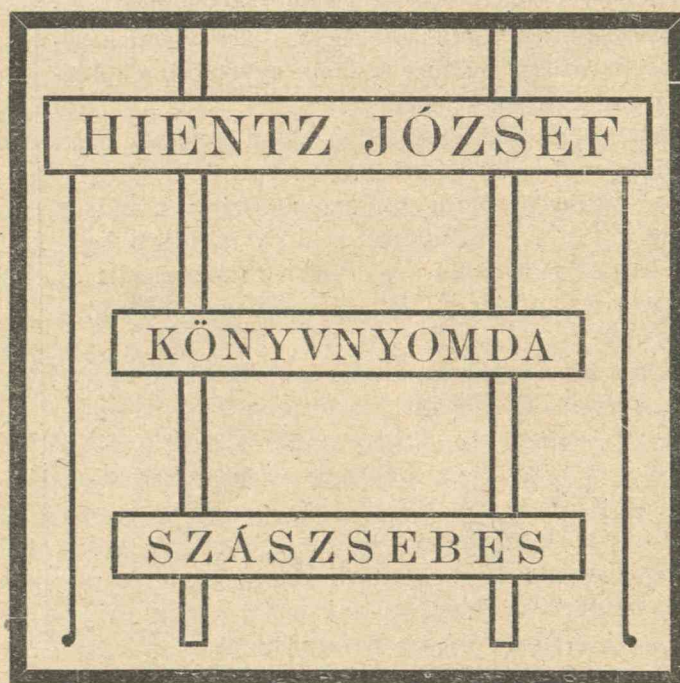
H I R D E T M É N Y E K

Pályázatok.

Főerdőőri állás 1909. április 1-re való betöltésére kerestetik egy hosszabb gyakorlattal bíró megbízható, józan, erős testalkatu egyén, ki az erdőőri s vadőri szakvizsgát jó sikerrel letette, a német nyelvet szóban teljesen bírja és az erdei kulturákban, nemkülönben a nagyvadra való cserkészletben elért sikere felett legjobb bizonyítványokkal rendelkezik.

Ajánlatok a bizonyítványok másolatával, arcképpel felszerelve és az igények megjelölésével gróf Deym János ur birtokkezelőségéhez Lesencetomaj (Zala megye) küldendő.

Fácán nevelő kitűnő, olcsó és nagyon kellemes angol módszerrel ajánlja magát nagyobb uradalmakhoz vagy vadásztársasághoz. Címe megtudható az Erdészeti Ujság szerkesztőségénél. (1—1)

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt s elismert egy- és kétsövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

o o árfelemelés nélkül szállít: o o

Aufrecht és Goldschmied

o o fegyveráruháza o o

Budapest, VII., Rákócy-ut 26. sz.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve!!

ÉLŐVADAK

Foglyokat, fácánokat, nyulakat, szarvasokat, őzeket, däm vadat, uhukat kunyhóleshez, továbbá minden fajú ragadozó emlősöket és madarakat, tyukokat, libákat, diszfácánokat vásárol és erre vonatkozó ajánlatokat kér

== MAYER EDE ==

udvari szállító — élővadvitelti üzlete

o o WIENER-NEUSTADT o o

Schneebergasse Nr. 10. Alsó-Ausztria.

Fióküzlet (vadkereskedés) Magyarországon

o o Savanyukut, Sopronmegye o o

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Legjobb hírű, legnagyobb üzlet!

Gyertyán

hasábokat, szerszámnak valót, rönköket legalább 25 cm. átmérőtől felfelé o o o

o o o Gyertyán

dorongfát, 1 m. hosszút, 6—9 cm. vastagot minden mennyiségben vásárol: o o o

S. M. R ü b n e r

o fanagykereskedése o

== W i e n ==

II—2., Kaiser Josef-strasse 39

SANITAS

Az orvosok megállapították, hogy a reuma-csuz és köszvény legsikeresebben gyógyítható a o

„S A N I T A S”

szobagőzfürdőkészülékkel, melynek segélyével bármely szobában 5 perc alatt kényelmes gőz- vagy hőlégfürdőt készíthetünk. Egészséges embernek is nélkülözhetlenek ezen fürdők, ha betegségek elleni védekezés céljából a szervezetét edzeni akarja. Terjedelme csekély, ára méltányos, tartóssága korlátlan o Ezernyi elismerő- és köszönőlevelet tartalmazó ismertetőkönyvet ingyen o o és bérmentve küld:

FÖRSTNER ALADÁR

„SANITAS” szobagőzfürdő-készülékek gyára
Budapest, VII., Alsóerdősor 30

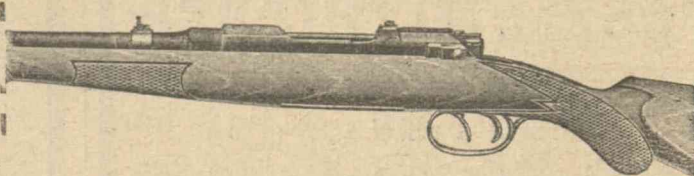
Legrégibb, legnagyobb hazai vállalat e szakban
Sok a silány utánzat, ezektől kell óvakodnunk

== Egyedüli ferlachi gyártmány! ==

A bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el. — Arany érem:
Páris 1906. 46. remekelés.

OGRIS MARKUS Ferlach, Karinthia fegyvergyár és (prácios) puskaműves.

Szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és céllövőfegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben. Különlegesség nagyon könnyű Drilling-fegyverekben. Súlyuk 2,8—3 kg. Browning-féle serétes ismétlőfegyver 210 K gyári árban.

Egy Mannlicher Schönauser ismétlő kurtály 6,7 mm. és 9 mm. öbű, 400 lépésig, jótállás mellett, a legpontosabban belőve, ára 190 K.

Egy Mannlicher Excelsior ismétlő kurtály 11,5 mm. öbű, acélköpenyburkolatu és legerősebb a füst nélküli lőpor töltés használatára, a legpontosabban belőve, egész hossza 101 cm., súlya 2,5 kg., nagy kezdő sebességgel és a legerősebb átütő erővel, nagy vad lövésére isgen alkalmas, ára 190 K.

Egy Mannlicher ismétlő kurtály 95-ös minta, 8 mm. öbű, ára 140 K.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. == Magyar levelezés.

Tiller Mór és Társa

cs. és kir. udvari szállítók, BUDAPEST, IV. Váci-utca 35.

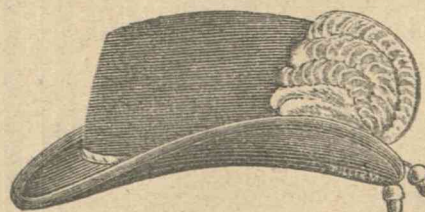
A nagym. földművelési m. kir. miniszterium 70542 magas rendeletével az erdőigazgatóságoknak ajánlva

Erdészeti és erdőaltizti egyenruhákat, egyes egyenruhadarabokat és mindennemű felszerelési cikket
o o o ajánlunk kitűnő mesteri szabás és izlésteljes kiállításban. o o o

Fehérneműek és harisnyák óriási választékban. o Fegyverek- és töltényekből állandó nagy raktár.
Polgári ruhák a legjobb magyar és angol szövetekből elsőrangú szabászok közreműködésével készülnek.
Hivatalos uton részletfizetésre is eszközölhetők megrendelések és nagyobb megrendelés esetén kívá-
o o o natra saját költségünkön egy szabászt küldünk a mértékek felvétele végett. o o o

Árjegyzéket és mintákat ingyen és bérmentve küldünk és vevőink ké- nyelmére bármely cikket beszerzünk. Meg nem felelőt visszaveszünk.

Legrégibb és legnagyobb egyenruházati intézet!

Nyomatott HIENTZ JÓZSEF könyvnyomdájában. Szászsebes.